Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

4 ДЕКАБРЬ, ЖУМА

№ 236 (487). 1992 йил

Сотувда эркин нархда.

ТОШКЕНТНИНГ 2000 ЙИЛДА ОЛИМПИАДА ЎЙИНЛАРИНИ ЎТКАЗИШГА ДАЪВОГАРЛИК ҚИЛАЁТГАНИ ЎЗБЕКИСТОННИ ОЛАМГА ТАНИТМОҚДА.

ОЛИМПИЯ ШАҲАРЧАСИ ОТЧОПАР—СИРҒАЛИ ОРАЛИҒИДА ЖОЙЛАШСА, АЖАБМАС

Яқинда бир гуруҳ америкалик спорт мутахассислари (Майк Осборн — меъмор, Дон Пейж — енгил атлетикачи, Филипис Сзостак — меъмор, Жон Лаптон — тарихчи, элшунос, Жен Хукс — файласуф, Дон Локерт—гуруҳ раҳбари, Интернейшл спорт менежмент компанияси раҳбари) республикамизга ташриф буюришди. Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини, спорт иншоотларини кўздан кечиришди. Шаҳар ҳокимлигида бўлишди. Уларнинг мақсади Олимпиада шаҳарчаси ва ўйингоҳларини қуриш борасида маслаҳатлар бериш, жаҳон олимпиада комитетининг кейинги йили Монто Карло шаҳрида бўладиган сўнгги йиғилишида Тошкент шаҳри ҳақида батафсил маълумот бериш учун ҳужжатлар тайёрлашга ёрдамлашиш.

Ўзбекистон Физкультура ва спорт қўмитасида меҳмонлар билан учрашув бўлди. Қўмита раиси С. Рўзиев уларга республикадаги ижтимоий-сиёсий аҳвол, спорт муаммолари ҳақида гапириб берди. Сўнгра Республика матбуотининг журналистлари билан савол-жавоблар бошланди.

САВОЛ: Ўзингиз ташаббус билан келдингизми ёки таклиф қилишдими?

ДОН ЛОКЕРТ: Икки ҳафта бурун Ўзбекистон Олимпада комитети раиси Улуғбек Эштоев билан Мексикада учрашиб қолдик. У ўшанда 2000 йилги Олимпиада ўйинларини ўтказишга даъвогарлик қилаётган шаҳарлар имкониятлари кучайиб бораётгани, жаҳоннинг тажрибали экспертлари бу борада уларга кўмаклашаётганини хусусида тўхталиб, биздан ёрдам сўради. Ана шу таклифга биноан республикангиз, хусусан унинг пойтахти билан танишиш, лозим бўлса кўмаклашиш ниятидамиз.

САВОЛ: Келганингизга бир неча кун бўлибди. Шаҳар ҳаёти билан танишиб, одамлари билан суҳбатлашгандирсиз? Ёқдими?

(Давоми 2-бетда).

Янгийўл ёғ-мой комбинатининг тарихи 1992 йилга бориб тақалади. Ўшанда Қовунчи қишлоғида чоғроқ завод барпо этилганди. 30-йилларнинг охирида унинг ишлаб чиқариш қуввати уч баравар ошди. Натижада аҳолини ёғ ва ёғ маҳсулотлари билан таъминлаш ҳажми бир неча баравар кўпайди. 1956 йилга келиб, завод Янгийўл шаҳри ҳудудига кўчирилди. 1960 йилда эса комбинат мақомини олди. Ҳозир корхона жамоаси кунига қарийб 560 тонна пахта ёғи, 120 тонна ўсимлик мойи шунингдек, 550 тоннадан ортиқ совун ишлаб чиқармоқда. Олинган фойданинг асосий қисми, ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилишга сарфланаётир. Бундан ташқари, комбинат қошида ишчи-хизматчиларни арзон нархда гўшт билан таъминлаш учун ёрдамчи хўжалик ташкил этилган. Дам олиш масканлари ишлаб турибди.

СУРАТЛАРДА: 1. Комбинат директори, Ўзбекистон халқ депутати Муҳаммаджон Худоёров (ўртада) мутахассислар билан бирга ишлаб чиқаришга тааллуқли навбатдаги муаммони ҳал этмоқда. 2. Хом-ашё қабул қилинаяпти. 3. Совун цехида.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар. (ЎзА).

НАВБАТДАГИ ВАЗИФАЛАР МУҲОКАМАСИ

Тошкентда Ўзбекистон Касаба Уюшмаси Федерацияси Кенгашининг мажлиси бўлди. Федерация Кенгашининг раиси Б. Алламуродов маъруза қилди.

Ҳозирги даврда касаба уюшмаларининг ишларига тааллуқли бир қанча масалалар кўриб чиқилди. Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисидаги Республика Қонуни муносабати билан касаба уюшмалари тутадиган йўл муҳокама қилинди, бозор муносабатларига ўтиш шароитида касаба уюшмалари ҳаракатининг навбатдаги вазифалари белгилаб олинди, Ўзбекистон касаба уюшмалари низомига ўзгартишлар киритилди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА).

ҲОКИМНИНГ ҲИСОБОТИ ВА ...ТУРМУШ БАЕТИ

Сўх тумани халқ депутатлари сессиясида ҳоким Б. Обиджонов кейинги ўн ойдаги ишлар ҳақида ҳисобот берди. Дуруст, ютуқлар бор. Аммо биз ўқувчилар эътиборини муаммоларга қаратмоқчимиз.

Биринчидан, картошкачилик туман иқтисодиётининг асосидир. Лекин картошка режадагидан 3,5 минг тонна кам сотилди. Чорва туёғи камайди.

Иккинчидан, сессияда вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари Н. Раҳимов таъкидлаб ўтганидек, текширишлар натижасида Сўхда 194,7 минг сўмлик қонунсиз харажатлар қилингани ва 2,2 минг сўм талон-торож этилгани аниқланган. Ҳолбуки, туман ҳозир давлатдан 47 миллион сўм дотация олмоқда.

Афсуски, сессияда ана шу камчиликларни бартараф этиш йўллари батафсил таҳлил қилинмади. Агар туман ҳокимлиги турмуш маромига, ҳаёт баётига зийраклик билан қулоқ солиб, ютуқларга маҳлиё бўлиб қолмасдан истиқболни кўзласа, айни муддао бўларди.

Фарғона вилояти.
Р. КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«ХАЛҚ СЎЗИ» МУХБИРЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

ЎЗБЕК ТРАКТОРИНИНГ БОЗОРИ ЧАҚҚОН

Мустақил Ўзбекистон трактор ва қишлоқ хўжалик машиналари халқаро ишбилармонлар уюшмасининг «Олтин юлдуз» нишони билан чиқадиган бўлди.

БУ НУФУЗЛИ нишонга жаҳон бозорида рақобатлаша оладиган маҳсулот ишлаб чиқара биладиган корхонагина эришади. Чунки халқаро ишбилармонлар уюшмаси ўз нишонини жаҳон бозорида харидоргир бўлган маҳсулотларга беради. Тошкент трактор заводи ва қишлоқ хўжалик машиналари заводи маҳсулотлари эндиликда ўнлаб хорижий мамлакатларни қизиқтирмоқда. Илгари эса фақат Африка ва Осиёдаги яхши ривожланмаган мамлакатларгина харидор эди, холос.

ЙЎҚДАН КЎРА МОЛ АЙИРБОШЛАГАН МАЪҚУЛ

Олма пиш, оғзимга туш, дейдиган пайтлар ўтди, ишбилармонлар даври келди.

ПАЙАРИҚ тумани маҳсулот тайёрловчилари бунга амалда ишонч ҳосил қилдилар. Украинанинг Тернопол шаҳри матлубот уюшмаси билан ўзаро мол айирбошлаш юзасидан тузилган шартномага мувофиқ 1000 тонна пиёз, 50 тонна қуруқ мева ва анчагина қовун-тарвуз жўнатилди. Эвазига 100 минг метр полиэтилен плёнка, гулдор матолар, ранг-бўёқ, шиша идиш қопқоқлари олинди. Бугина эмас, қурилиш ашёлари, қандолат маҳсулотлари ҳам келиб туради.

ТИРИКЧИЛИК ТИНЧ ТУРИШГА ҚЎЙМАЙДИ

Автомобил қисмларини марказий усулда етказиб бериш тўхтади. Уларни бевосита келишиб сотиб олишнинг ўзи бўлмайди. Нима қилиш керак!

ФАРҒОНАДАГИ I-СТО (автомобилларга техник хизмат кўрсатиш станцияси) жамоаси бунинг энг кулай ва ишончли йўлини топди. Енгил автомашиналарнинг энг зарур заҳира қисмларини қайта таъмирлаш участкаси ташкил этилди. Ҳозир тўртдан бир мижознинг шахсий машинаси шу участкада қайта тайёрланган қисмлар билан таъмирланмоқда. Қолган уч мижознинг машинасига керакли қисмни эса ташқаридан олиб келиш керак. Бунинг учун улар пул эмас, маҳсулот талаб қилишяпти. Шу боис станция маъмурияти хонатлас ва трикотаж буюмлари тўқиладиган кичик корхона очишга қарор қилди.

ХАРИДОРИ—ХОРИЖДА

Жомбой пахта тозалаш заводида янги ҳосилдан тайёрланаётган тола сифати жиҳатидан хорижда ҳам қадр топа бошлади.

ҲОЗИРГАЧА корхона Венгрияга 100 тонна, Индонезияга 150 тонна тола жўнатди. Харидор талаб қилиб турса корхонада иш бўшашмас экан. Завод жамоаси бир кунда 60 тоннадан зиёд тола, 8 тоннадан ошириб момиқ тайёрламоқда.

БЕШ ЮЗ МИЛЛИОН СЎМЛИК КАНАЛ

Янги канал ишга тушса, Элликқалъа туманида яна ўн минг таноб ер ўзлаштирилади.

ҚУРИЛАЁТГАН канал ўттиз тўрт чақирим масофага чўзилиб, ҳар сонияда эллик беш куб метр сув ўтказади. Амударёдан сув оладиган иншоотни 1994 йилнинг май ойида қуриб битказиш мўлжалланмоқда.

ШИМ ВА ЮБКАНИНГ КИЛОСИ НЕЧА ПУЛ?

Навоий шаҳри темирйўл вокзали яқинидаги «Савдо уйи»да эркаклар шими ва аёллар юбкаси тарозуда тортиб сотилмоқда.

БИЗ озиқ-овқат маҳсулотлари ва мева-чеванинг тортиб сотилишига кўникканмиз. Тижоратнинг йўл-йўриғи кўплигини қарангки, кийим-кечакни ҳам килолаб сотса бўларкан. Буюк Британиядан келтирилган шиму юбкаларнинг ҳар килоси катталарга 1300 сўмдан, болаларга 1000 сўмдан тушаяпти. Шуниси борки, бу кийимлар шаҳардаги бошқа тижорат-воситачи дўконлардагига нисбатан бир мунча арзон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ

ҚАРОРИ

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ 444-ЧЕКШУРА САЙЛОВ ОКРУГИ БЎЙИЧА ЎРНИ БЎШАБ ҚОЛГАН ДЕПУТАТ ЎРНИГА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТИ САЙЛОВИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссияси **қарор қилади:**

«Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунининг 21 ва 54-моддаларига мувофиқ Фарғона вилояти 444-Чекшўра сайлов округи бўйича ўрни бўшаб қолган депутат ўрнига Ўзбекистон Республикаси халқ депутати сайлови 1993 йил 10 январь, якшанба кунига тайинлансин.

Марказий сайлов комиссияси раиси
Қ. АҲМЕДОВ.

Марказий сайлов комиссияси котиби
М. МАМАТАЗИЗОВ.

1992 йил 3 декабрь.

• Қишлоғимиз кишилари

ҒАЙРАТИНГИЗГА БАЛЛИ, ЎРОҚ БОБО

Қашқадарё вилоятининг кўпгина ташкилот ва корхоналарида ёрдамчи хўжаликлар тузиш орқали ишчи ва деҳқонларнинг ўз меҳнатидан манфаатдорлиги ошиб бормоқда.

Яккабоғ районлараро техника таъминоти бошқармасига қарашли Ўроқхон бобо Жалилов бошлиқ ёрдамчи хўжалик иш бошлаганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Ушбу корхона тезда ўзини тутиб олди ҳамда мўлжалдан зиёд фойда ола бошлади. Хўжаликда ҳаммаси бўлиб 30 киши меҳнат қилади. Ўроқхон Жалилов қўлида ишлайдиганлар билан тузилган шартномага биноан ҳар қандай шароитда ҳам уларни моддий ҳимоялашга келишиб қўйилган. Бу ўз навбатида унумли меҳнат гарови бўлиб хизмат қилмоқда.

Ўроқхон бобо бу йил Яккабоғ, Чироқчи районларидаги 390 гектар ташландиқ майдонга лалми буғдой эккан эди. Чироқчи район ҳисобига юз тонна, Яккабоғ райони ҳисобига эса 200 тонна буғдой ўтказилди. Қолган ҳосил уруғликка ҳамда ишчи-хизматчиларга, уруш ногиронларига арзон нархда сотилмоқда. Шунингдек, хўжалик бу йил 100 гектар майдонга зиғир экиб, ундан 30 тонна ҳосил йиғиб олди. Шу кунларда аҳолига бир килограмм зиғир ёғи 50 сўмдан сотилаяпти. Мўъжазгина ёрдамчи хўжалик 3 млн сўмдан зиёд соф даромад олди.

Бу ютуқлардан ёши етмишдан ошган уруш фахрийси Ўроқхон бобо Жалилов қаноатлангани йўқ. У кишининг эътироф этишга кўра Яккабоғ, Чироқчи, Қамаши районлари хўжаликлари шартнома асосида ер беришса мўлжалдагидан икки баравар кўп ҳосил олиб мўл-кўлчиликка ҳисса қўшиш, ширин-шакар мевалар ва сабзавотлар етиштириб, уруш фахрийлари, ногиронлар ва болалар уйлари учун арзон мева-чева бозорини ташкил этиш ниятлари бор.

Ғози РАҲМОН.

БИЗ БУНИ КУТМАГАНДИК

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси — Асосий қонуни лойиҳаси ҳақида оммавий ахборот воситаларида билдирилаётган фикрлар ҳеч бир кишини эътиборсиз қолдираётгани йўқ. Матбуот саҳифаларида, йиғилишларда лойиҳани ҳар томонлама такомиллаштиришга қаратилган ажойиб фикр ва мулоҳазалар билдирилмоқда. Шулар орасида ёзувчи Абулқосим Муҳаммад Расулнинг «Мен кутган эдим» (Халқ сўзи», 1992 йил 16 октябрь) мақоласида билдирган фикрлари бизнинг диққатимизни тортди. Дарвоқе, ёзувчининг Конституция лойиҳасининг 94-моддаси тўғрисидаги фикрлари ўринлидир. Бироқ унинг прокуратура органлари ҳақидаги фикрлари бизни ҳайратга солди. «ГУЛАГ ороллари» асарини ўзбекчага ўгирган ёзувчидан биз буни кутмагандик. Унингча, лойиҳада прокуратура органларига чексиз, чегарасиз ҳуқуқлар берилган. Гўёки, прокуратура милиция, суд органлари билан бирлашиб кетган, тўғрироғи, уларга бошчилик қилганмиш.

Қатағон йилларидаги хунрезликларнинг сабабчиси «олий» прокурор назоратининг мавжудлиги эмас, балки бундай назоратнинг йўқлиги бўлган. «Учлик судлари». НКВД, КГБ каби жазолаш органлари бор эдики, уларнинг фикри қатъий, қарорлари учун шикоятга ўрин йўқ эди. Уларнинг фаолияти прокурор назорати доирасидан четда эди. Гдлян, Иванов каби прокурор либосидаги қонуншуносларнинг «фаолияти»ни эса бир давлатнинг ўзига мустамлака бўлган давлатдаги сиёсатининг бир йўналиши сифатида қараш лозим. Бунда прокуратура органларини айблаш тўғри бўлмайди. Қолаверса, қатағон йиллардаги жиноятлар учун бир киши ёки бир соҳа ходимларини қоралаш, «халқ душмани»ни отган аскарни ёки ўша йиллар сиёсатига ҳамду санолар ўқиган, «энг одил замон» ҳақида достонлар ёзган, «душманлар»ни «фош қилиш»да ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларидан қолишмаган ёзувчилар, журналистларни айблаш мантиқсизлик бўлади!

Ҳар қандай ҳуқуқий давлатда қонунларни қабул қилиш билан бирга унинг ижросини таъминлаш давлат фаолиятининг асосий бўғинларидан бирини ташкил қилади. Ижрочи орган нима номда аталишидан қатъий назар у давлат тушунчасининг зарурий қисми бўлади. Шаклланиб келаётган мустақил республикамиз қонунларига ҳамма бирдек амал қилишини уларнинг барча фуқаролар, шахслар томонидан аниқ ва бир хилда бажарилишини таъминлаш республика прокуратурасига юклангандир.

Шуни айтиш керакки, прокуратура вазирликлар, корхона, ташқилотларнинг ва бошқа идораларнинг ноқонуний ҳуқуқий актларини, ноқонуний суд ҳужжатларини аниқлаганда уларни бекор қилиб ташламайди, балки бу тўғрисида юқори органларга эътирозномa киритади. Прокуратуранинг бошқа назорат-тафтиш органларидан ҳам фарқи шундадир. Бизнингча, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари ҳуқуқларининг ғоятда чекланганлиги, уларнинг ҳар томонлама таъминланмаганлиги, ходимларнинг дахлсизлиги кафолатланмаганлиги бу органлар фаолияти самарасизлигининг асосий сабабидир. Ривожланган ҳуқуқий давлатларда давлат ҳуқуқни ҳимоя қилувчи органлардан ҳеч нарсани аямайди, шунга мувофиқ ҳуқуқ посбонлари ҳам ҳуқуқ-тартиботнинг бузилмаслиги учун жонларини ҳам аяшмайди.

«...прокуратура органларига чексиз-чегарасиз ҳуқуқлар берилган» деб жар солаётган ёзувчимиз ҳар ҳолда прокуратуранинг ҳақ-ҳуқуқсиз, айни пайтда хўжакўрсинга фаолият кўрсатаётган маъмурий идорага айланиб қолишини истамаса керак!.

Комил СИНДОРОВ,
Фурқат ШОДМОНОВ,
ҳуқуқшунослик фанлари номзодлари.

Ўн иккинчи чақириқ
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг
ўн биринчи сессияси олдидан

Ўн иккинчи чақириқ
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг
ўн биринчи сессияси олдидан

ҚОНУН ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛА ОЛАДИМИ?

Ўзбекистонда ерларнинг 60 фоизга яқини шўрланган, Республика дарё ва кўлларининг булғаниш даражаси йўл қўйиш мумкин бўлган даражадан жуда ошиб кетди. Оролбўйини эса экология фалокати минтақаси деб аташга кўникиб қолдик. Тез орада Бухоро, Навоий, Сирдарё вилоятларидаги кўп районларни ҳам шундай таърифлаш мумкин бўлмаса эди деб қўрқамиз... Ўзбекистоннинг биринчи Қизил китоби чиққандан сўнг орадан 10 йил ўтди. Шу вақт ичида у жуда эскириб қолди. Китоб ҳажмини ҳозир икки баравар кўпайтириш керак. Биринчи нашрда ҳайвонлар ва ўсимликларнинг йўқолиб бораётган жами 220 тури баён қилиб берилган бўлса — ҳозир улар тўрт юздан ошиб кетди. Бунинг асосий сабаби атроф муҳитнинг булғаниши, ҳайвонлар ва ўсимликлар тарқалган жойларнинг камайишидир.

Бу кўнгилсиз маълумотлар яна бир рақам билан тўлдирилиши мумкин: республикада табиатни муҳофаза қилиш мақсадларига ҳар йили аҳоли жон бошига 8 сўм 90 тийин сарфланмоқда. Бу ҳозирги нархларда...

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш муаммолари кўп қиррали бўлиб, ҳозир вужудга келган аҳволнинг сабаблари ҳам кўп. Шу сабаблардан энг асосийси — табиатни муҳофаза қилиш ишларини давлат сиёсатининг ягона ўзанига киритишга имкон берадиган мустаҳкам қонуний негизнинг йўқлигидир. «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонун шундай негизни вужудга келтириши керак, бу қонунни муҳокама қилиш Ўзбекистон Олий Кенгаши XI сессиясининг кун тартибига киритилган.

Ўзбекистон Республикаси Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитети раисининг биринчи ўринбосари, Биология фанлари доктори А. ЭРГАШЕВ шу ҳужжат хусусида ўз фикрларини баён қилиб берди.

— 1959 йилда қабул қилинган табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунда саккизта модда бор эди. Улар ҳам қуруқ гаплардан иборат бўлгани учун иш бермади. Ундан фарқли равишда ҳозирги қонун соф амалий йўналишдадир. Бундан ташқари у бозор иқтисодиёти амал қиладиган давлатда кучга киритишга мўлжалланган. Бунинг маъноси шуки, табиат бойликларига ёмон муносабатда бўлиш ундан фойдаланувчиларга фойда келтирмайди. Бу эса ҳар қандай таъқиқлаш ва қаттиқ жазо чораларидан ҳам самаралироқдир. Ҳолбуки қонунда жазо чоралари ҳам кўзда тутилган. Чунончи, табиат ресурсларига ваҳшийларча муносабатда бўлиш жиноий жавобгарликка сабаб бўлади.

Аммо энг муҳими иқтисодий воситалардан фойдаланишдир. Чунончи, завод дарёни булғатяпти, лекин сувнинг ифлосланиши йўл қўйиш мумкин бўлган меъёр даражасидадир. Шундай бўлганда ҳам завод муайян ҳақ тўлаши лозим. Бу пулни давлат завод етказаётган экология зарарини тугатиш учун сарфлайди. Агар корхона дарёни булғатиб, меъёрдан бир неча баравар ошириб юборса, у тўлайдиган пул ҳам бир неча баравар кўпаяди. Бозор иқтисодиётида корхоналарнинг кўпи ижара, хусусий ёки кооператив корхоналарга айланади. Бинобарин, улар давлат чўнтагидан эмас, балки ўз ҳамёнидан тўлашга мажбур бўлади.

— Абдуқодир Эргашевич, ҳозирги экология вазиятини қандай таърифлайсиз, унда қандай ўзгаришлар бўлмоқда?

— Давлат комитетимиз мутахассислари Республика Фанлар Академиясининг олимлари билан биргаликда Ўзбекистоннинг биринчи экология харитасини туздилар. Ҳозирча собиқ Иттифоқнинг бирорта республикасида бундай харита йўқ. Республикамизда тупроқни заҳарли химикатлар билан булғатиш даражаси жуда юқори эканлигини харитадан кўриш мумкин. Бу эса ўз навбатида сув ҳавзаларининг зарарли моддалар билан заҳарланишига олиб келади. Ўзбекистонда ҳозир 60 хил пестицид ишлатилади. Уларнинг ҳаммаси қишлоқ меҳнатчилари учун зарур ёки зарур эмаслиги ҳақида гапирмоқчи эмасман, аммо бу атроф муҳитни булғатаётган асосий омиллардан биридир. Бироқ сўнгги икки йил давомида далаларга солинаётган химикатлар миқдори икки баравар камайганини ҳам таъкидлаш керак. Бу нарх-навонинг ошганлиги билан боғлиқ албатта, аммо бизнинг саъй-ҳаракатларимиз ҳам бекор кетгани йўқ. Шу тамойил сақланиб қолади, деб умид қиламан.

Умуман ҳозир Ўзбекистонда экология вазияти жуда чигал. Ўнлаб йиллар давомида оқибатини ўйламай хўжалик юритиш натижалари кўриниб турибди. Республикада мавжуд хавф-хатарни тушуниш бошлаганлигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўзимиз ишлаб чиққан ва республика раҳбарияти томонидан маъқулланган атроф муҳитни муҳофаза қилишнинг 2005 йилгача мўлжалланган дастуридан умидимиз катта. Бу дастурнинг амалга оширилишига табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги янги қонун кўп даражада ёрдам бериши керак.

— Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитетининг Республика давлат идоралари тизимида тутган ўрни қандай?

Комитетимиз тузилганига уч йилча бўлди. Равшанки шу вақт ичида ўнлаб йиллар давомида тўпланиб қолган муаммоларни ҳал қила олмас эдик. Давлат табиатни муҳофаза қилиш комитети Республика Олий Кенгашига бўйсунади ва озми-кўпми табиатдан фойдаланувчи барча вазирликлар ва идораларни назорат қилиб бориши лозим. Олдин қандай эди? Табиат бойликларидан фойдаланадиган корхона ўзини ўзи назорат қилади. Ҳозирги ачинарли аҳволнинг сабаби ҳам кўп жиҳатдан мана шунда. Комитетимиз назорат вазифаларини ягона бир қўлда бирлаштирди.

— Ўзбекистон янги Конституцияси лойиҳасида ҳам атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммолари акс этган. Сизнингча, асосий қонун уларни тўла қамраб олганми?

— Конституцияда бу масалалар етарли даражада акс этган. Бироқ, менимча уни Ўзбекистонни ядросиз зона деб эълон қилиш ҳақидаги қоида билан тўлдириш зарур. Бунда мен Республикада ядро қуролини жойлаштиришни тақиқлашнигина эмас, бу ерда атом электростанциялари қуришни ҳам тақиқлашни кўзда тутяпман. Бу экология хавфсизлигига ва табиатни муҳофаза қилишга бевосита дахлдордир. Гап шундаки, Ўзбекистон зилзила тез-тез содир бўладиган минтақада жойлашган. Кучли зилзила содир бўлса атом электростанцияси ёки бошқа ядро иншоотлари вайрон бўлиши мумкин, бундай вайронагарчиликнинг инсон ва атроф муҳит учун оқибати жуда даҳшатли бўлади. Шу хусусда кўп касбдошларим — олимлар билан суҳбатлашдим, улар ҳам шу фикрга қўшилишмоқда.

В. ПРУГЕР,
ЎзА мухбири.

БИЗ ШУНИ ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ

Жиноятчиликнинг олдини олиш қийин бўляпти. Бунга сабаб, биринчидан жиноятчиларга, нисбатан қўлланилаётган жазо чораларининг енгиллигидир, деб кўрсатиш мумкин. Бундай ҳолга бефарқ қарамаслик мақсадида Россия Федерациясида 1992 йил 1 апрелдан бошлаб кучга кирган қонунни қўллаш лозим. Унга биноан, фуқаронинг ўғирланган мол-мулки ички ишлар бўлими ходимлари томонидан топиб берилмаса, бозор баҳосидаги қиймати жабр кўрган фуқарога давлат бюджети ҳисобидан ундириб берилади. Шу сабабли жумҳуриятимиз Конституциясининг 26-моддаси иккинчи сатри бошидан қуйидагиларни ёзиб қўйиш керак: **«Фуқароларнинг ўғирланган мол-мулкларини ҳуқуқни ҳимоя қилиш муассасалари ходимлари топиб бериш имкониятига эга бўлмасалар, суд ўғирланган мол-мулкнинг бозор баҳосидаги қийматини унинг эгасига давлат бюджети ҳисобидан ундириб беради».**

34-модда биринчи сатри бошидан қуйидагилар ёзилган: «Ўзбекистон Республикаси фуқаролари касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ва бошқа жамоа бирлашмаларига уюшиш, оммавий ҳаракатларда иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар». Бу мазмундаги модданинг киритилиши халқимизнинг буюк ғалабаси, десак муболаға бўлмайди.

Жумҳуриятимиз Конституцияси — жамиятимизнинг келажагини белгилайдиган Йўлчи Юлдуз бўлиши керак. Албатта, келажакда жумҳуриятимизда кўп партияликка амалда кенг имкониятлар яратилади. Сиёсий партиялар сони кўпаяди, уларнинг фаолияти кенгаяди. Шу сабабли лойиҳа 34-моддасининг иккинчи хат бошисидан қуйидагилар қўшимча қилиб ёзиб қўйилиши лозим: «Президент сайловлари олдидан сиёсий партиялардан, жамоат бирлашмаларидан президентликка кўрсатилган номзодлар ўз дастурини эълон қилишда, сайловчилар билан учрашувлар ўтказишда, матбуот, радио ва телевидениедан фойдаланишда баб-баравар ҳуқуққа эгадирлар». Чунки радио ва телевидение аҳоли маблағи, яъни давлат бюджети ҳисобидан таъминланади. Бундан ташқари, демократик давлат сиёсати радио, телевидениедан ва бошқа воситалардан фойдаланишда ҳамма сиёсий партиялар ва жамоат бирлашмалари учун бир хил имкониятлар яратилишини кафолатлаши керак.

Маълумки, совет ҳокимияти йилларида олий ва ўрта махсус ўқув юртларида фуқаролар бепул ўқиб келдилар, ҳозир ҳам шундай. Лойиҳанинг 41-моддасида бепул ўқиш тўғрисида ёзилмаган. Ўрта махсус ва олий таълим олиш пуллик бўлса, унда фақат пулдорлар ўқиб, қобилиятли, лекин кўп миқдорда пули бўлмаганлар ўқий олмайдилар. Албатта, эҳтиёжга қараб ҳар хил пуллик курслар очиш бундан мустасно. Корхона ҳисобидан ўқиш эса фуқаро учун пуллик ўқиш ҳисобланмайди. Шу сабабли янги Конституциянинг 41-моддаси қуйидагича ёзилиши лозим: **«Ўзбекистон жумҳуриятининг ҳар бир фуқароси бепул ёки корхона ҳисобидан ҳамда зарурат асосида ташкил этилган ҳар хил пуллик курсларда ўқиб, билим олиш ҳуқуқига эга. Олий, ўрта ва махсус ўқув юртлари ҳамда мактаб ишлари давлат назоратидадир».**

Лойиҳанинг 56-моддасидаги «ҳарбийлаштирилган бирлашмаларнинг» деган жумласи олдидаги «шунингдек» сўзи олиб ташланиб, у қуйидагича ёзилса, мазмунга аниқлик киритилади: «Конституциявий тузумни зўрлик билан ўзгартиришни мақсад қилиб қўювчи, республиканинг суверенитети, яхлитлиги ва хавфсизлигига, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши чиқувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилувчи, халқнинг соғлиги ва маънавиятига тажовуз қилувчи ҳарбийлаштирилган бирлашмаларнинг, миллий ва диний руҳдаги сиёсий партияларнинг ҳамда жамоат бирлашмаларининг тузилиши ва фаолияти тақиқланади».

Лойиҳанинг 58-моддасига «Касаба уюшмалари ходимларининг...» жумласидаги «ходимларининг» сўзи «ўз аъзоларининг» сўзи билан ўзгартирилиб ёзилса, касаба уюшмаларнинг асосий мақсади аниқ бўлади. Чунки «ходимлар» деб кўпинча бошқариш аппаратидагилар тушунилади.

Конституция лойиҳасининг тузилишига ҳам маълум ўзгартиришлар киритиш зарур. Лойиҳада VI боб «Фуқаролик», VII боб «Шахсий ҳуқуқ ва эркинликлар», VIII боб эса «Сиёсий ҳуқуқлар» бўлиб, кейинги бобларда яна инсон ҳуқуқлари ва бурчлари ҳақида ёзилган. Маълумки, фуқароларнинг иқтисодий, ижтимоий, шахсий ва бошқа ҳуқуқлари ва бурчлари мамлакатда эълон қилинган сиёсий ҳуқуқлардан келиб чиқади. Шу сабабли VI боб «Фуқаролик»дан кейин, VII боб «Сиёсий ҳуқуқлар» ва VIII боб «Шахсий, ҳуқуқ ва эркинликлар» бўлиши, сўнгра ўз ҳолича давом эттириш лозим...

Р. ДИЛМУРОДОВ,
иқтисод фанлари номзоди.

ҲАММА НАРСА ИНТИЗОМДАН БОШЛАНАДИ

Шуни чин кўнгилдан айтишим мумкин, кун тартибидаги барча масалалар мустақил мамлакатимиз учун долзарбдир. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва табиатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун қабул қилинишини бугун ҳамма кутиб турибди. Асосий Қонун лойиҳасида белгилаб қўйилган Президент ҳуқуқларини яна ҳам кенгайтириш ва унинг Вазирлар маҳкамасининг раиси лавозимини ҳам қўшиб олиб бориши мақсадга мувофиқдир.

Сессиядан бир олам янгилик кутиб турибман. Чунки унинг кун тартибида ёрқин келажагимизни, иқтисодиётимиз ривожини белгиловчи сиёсат тамал тошини кўраяпман.

Мана, 19-масалани олайлик. Сурункали ичкиликбозлик ва гиёҳвандликка мубтало бўлганларни мажбурий даволаш тўғрисида. Агар бундайлар бизда жуда оз бўлганда ҳам бу иллатга қарши охиригача курашиш керак. Зеро, бизнинг шарқона маданиятимиз, урф-одатимиз, динимиз шаробхўрликни қоралаб келган. Авваллари соғлом турмуш тарзи учун шиори остида ичкиликбозликка қарши қаратилган тадбирлар ўтказилар эди. Афсус бугун бу юмушлар хира тортиб қолди. Бу иллатга мубтало бўлганларни даволаш, қайта тарбиялаш жуда-жуда муҳим. Зеро, соғлом одамларгина соғлом жамиятни, соғлом мамлакатни қурадилар.

Кўп йиллар раҳбарлик фаолиятимда фақат интизомга интилдим. Жамоамизда ҳам қатъий тартиб тарафдори эдим. Менга сўз берилса, давлат, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини ҳар бир қонун руҳига чуқур сингдирилишини айтган бўлардим. Бугунги ўтиш даврида, юртимиз оёққа тураётган пайтда бунинг аҳамиятини ҳамма тушунади, деб ўйлайман.

Қонун — бу бажарилиши шарт бўлган ҳужжат. Шунинг учун унинг ҳаётийлиги интизомнинг барқарорлиги билан ўлчанади. Яна бир фикрим шуки, биз ҳақиқий иш билан — ишлаб чиқариш билан жиддий шуғулланишимиз лозим. Шундагина меҳнат унумдорлиги ортади. Маош ҳам мунтасил ошиб боради. Бозор иқтисодиётида ишчилар ҳам қийналмай яшайдилар.

Турғунпўлат ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ депутати.
Наманган вилояти.

Юз минг қути юқори сифатли консерва. Бундан уч йил бурун Қумқўрғонда шунча маҳсулот тайёрлайдиган завод бўлади, деб ким ўйлабди дейсиз. Шу завод иш бошлаши биланоқ С. Бойматов номли хўжаликда 160 киши ишга жойлашди. Ҳадемай бу завод пиво ҳам, вино ҳам ишлаб чиқара бошлайди. Ана шунда кўрасиз жамоанинг довруғини.

— Биз ишбилармонликка йўл очгани учун ҳукуматимиздан миннатдормиз, — дейди завод директори Менгниёз Жумаев — Олий Кенгаш сессиясига қўйилажак янги Конституция лойиҳасини корхонада кенг муҳокама қилдик. Насиб этса ишларимиз бунданда юришиб кетади.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат.

• *Акс-садо*

ВАЗИРГА МАЪҚУЛ БЎЛДИ

«Халқ сўзи»нинг шу йил 24 ноябрь сонида журналистлар Тоҳир Доли ва Ёр Муҳаммаднинг «Қаловини топсанг, қор ёнар» мақоласида республика ижодкор ўқитувчиларнинг 1 анжумани ғолиби, қашқадарёлик ихтирочи-ўқитувчи Рашид Мажидовнинг меҳнат таълими дарсларида эришаётган бой тажрибаси ғоятда қизиқарли ёритилган.

Бу мақоланинг аҳамияти, айниқса, бугунги иқтисодий қийинчиликлар даврида катта. Ўз касбининг жонкуяри, моҳир ихтирочи, болалар мураббийси Рашид Мажидовнинг маҳаллий чиқиндилардан хом ашё сифатида фойдаланиб ўқувчилар билан автобус ясаш, электр печи ихтиро қилиш, тўқув дастгоҳлари ва мактаб мебелларини таъмирловчи қурилмалари шаксиз минглаб ўқитувчиларимизни жиддий фикрлашга, ижодий изланишга сафарбар этади.

Тажриба шуни кўрсатадики, нафақат танқидий чиқишлар, балки ибрат олса бўладиган, янгилик сари чорловчи ана шундай мақолаларнинг ёритилиши ҳам ҳар бир ўқитувчини ўз ишига ижодий ёндошишга ундашлиги шубҳасиз.

Маорифимиз равнақи каби хайрли ишга муносиб ҳисса сини қўшаётган рўзнома жамоасига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз.

Ж. ЙЎЛДОШЕВ.
Республика халқ таълими вазири.

• *Хатлардан намуналар*

МУДИР ЕЛКА ҚИСДИ

Бозор иқтисодига ўтиш муносабати билан кам таъминланган аҳолини ижтимоий ва моддий ҳимоя қилиш мақсадида Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 1 ноябрдаги қарорига мувофиқ республика ҳудудида иш ҳақи ва нафақаларнинг энг кам миқдори 2500 сўм қилиб белгиланганди. Амалда эса унинг мутлақо тескариси бўлмоқда. Нега дейсизми? Қулоқ солинг. Камина III-тоифа ногирониман. 37 йилга яқин турли ишларни бажариб келдим. 1992 йилнинг 1 майидан бошлаб соғлиғим туфайли ишдан бўшадим. Ҳозир ҳеч қаерда ишламаяпман.

Авваллари тайинланган нафақамни юз фоиз олар эдим. Май ойидан бошлаб негадир унинг 50 фоизи тўланмоқда. Бу ҳақда Бўстонлиқ район ижтимоий таъминот бўлими мудирига ва Тошкент вилоят нафақалар тўлаш маркази бухгалтериясига бир неча бор мурожаат қилдим. Улар эса фақат елка қисиши билан жавоб беришмоқда. Шу ўринда ҳақли бир савол туғилади. Президент сиёсатига қарши турган шахслар аслида шулар эмасми? Нега улар Президент қарорларини бажармасдан, уни субутсиз нарсага айлантиришмоқда. Ўша фармонлар матбуотда эълон қилиниб, оммалаштирилган экан, у амалда бажарилиши ҳам керак-ку. Фармон ва унга берилган шарҳда 50 фоиз тўлансин деган гап йўқ. Биз энди мустақил бўлдик. Ўтган даврлардан қолган сансалорлик, бюрократлик касалликларидан қачон кутиламиз.

Рашид КУЧАР ўғли,
учинчи тоифа ногирони.
Бўстонлиқ райони.

ФАХРИЙЛАР ЯНА САФДА

Ўзбекистон Республикасида алоҳида қалтис ишлар билан шуғулланадиган бўлинмалар фахрийлари қўмитаси ташкил этилди. Қўмита таъсис конференциясида унинг раиси сайланди.

ЎЗА мухбири қўмита раиси В. Садчиковдан янги жамоат бирлашмасининг мақсад ва вазифалари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Бизнинг қўмита янги жамоат бирлашмаси сифатида шу йил ёзда ташкил этилди, — деди Владимир Садчиков. — Ташкилотимиз Ўзбекистон Республикасининг фахрийлари — собиқ Совет армияси ва ҳарбий-денгиз флоти ҳарбий хизматчилари, Ички ишлар вазирлиги ва давлат хавфсизлиги қўмитаси қўшинлари, ядро қуроли синовларида, шу қурол қўлланиб ўтказилган машқларда қатнашган, шунингдек иншоотларда юз берган ҳалокатлар оқибатларини тугатиш ҳамда атом ускуналарини ўзида мужассамлаштирган қуролланиш воситаларида иштирок этган хизматчиларни ихтиёрий бирлаштиради.

— Қўмита қандай ишларни амалга оширади?

— Асосий вазифаларимиздан бири Ўзбекистон Республикасининг вазирликлари, идоралари, корхоналари ва жамоат ташкилотлари кўмагида шу тоифадаги фахрийларни аниқлаш, уларга ва оила аъзоларига ижтимоий, моддий, тиббий ва маънавий ёрдам берилишини яхшилашга хизмат қилишдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг давлат ва жамоат ҳавфсизлиги, мудофаа ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари қўмитаси ноиблари ишчи гуруҳи ана шу ҳақдаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқди. Бу қонун алоҳида қалтис ишлар билан шуғулланган бўлинмаларда хизмат қилган ва Чернобиль ҳалокати натижасида зарар кўрган Республикамизда истиқомат қилаётган фуқароларни ижтимоий ҳимоялашни кафолатлайди, қўмитамиз аниқ мақомини белгилаб беради.

Т. БОТИРБЕКОВ,
ЎзА мухбири.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Сурхондарё вилоятида бу йил 63,3 минг гектар ерга дон экилиши мўлжалланган. Ҳозиргача 40 минг гектарга яқин майдонга уруғ сепилди. Узун туманига қарашли Бобомурод Омонов номидаги хўжалик ва Боботоғ массивидаги бошқа хўжаликлар экишни жадаллаштирмоқдалар. Ангор, Қизириқ, Шеробод туманлари хўжаликлари эса режани бажариб қўйдилар. Бироқ вилоятнинг ғаллакор тумани — Бойсунда бу иш кўнгилдагидек эмас. Шўрчи, Олтинсой, Қумқўрғон, Денов туманларида пахта йиғим-терими баҳонасида ғалла экиш пайсалга солинмоқда.

* * *

Келаси йил сентябрида Баҳовуддин Нақшбандий таваллудининг 675 йиллиги нишонланади. Шу муносабат билан Бухоро яқинидаги Нақшбандий меъморий мажмуида таъмирлаш ишлари авж олдирилмоқда. Бу қадамжони зиёрат этувчилар учун кулайлик яратилмоқда. Масалан, «Бухоросавдо» концернининг хўжалик ҳисобидаги қурилиш участкаси бунёдкорлари зиёратгох ёнида савдо марказини куриб бердилар. Бир йилда қад кўтарган бу иншоотда 5 миллион сўмликдан кўпроқ иш бажарилди.

* * *

Андижон вилоятининг Асака туманига қарашли Ғулом Ёқубов номидаги жамоа хўжалигида қишлоқларни газлаштириш ва ичимлик сув билан таъминлашга алоҳида эътибор берилаётир. Хонадонларга табиий газ келтириш учун ҳозиргача 8,5 миллион сўм сарфланди. Энди бу ишларга янада кўпроқ пул ажратилади. Гап шундаки, хўжалик 670 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтарди. Унинг 300 тоннаси ва режага қўшимча топширилган 100 тонна пахта хўжалик ихтиёрида қоладиган бўлди. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, бу хомашёдан 130 тоннадан кўпроқ тола олинади. Хўжалик бундан 35 миллион сўмга яқин қўшимча даромадга эга бўлади.

* * *

Сурхондарё вилоят хотин-қизлар кенгаши ҳузурида ишлай бошлаган ишбилармон аёллар клуби ташкил этган «Баҳор» кичик корхонаси ва бир нечта тижорат дўконлари фойда келтирмоқда. Термиз тиббиёт билим юртида очилган «Назокат» цехи чеварлари тиккан маҳсулот пештахталарда туриб қолмаяпти. Олинаётган фойда ҳисобига кўп болали ва эҳтиёжманд оилаларга моддий ёрдам кўрсатилаётир.

(ЎзА).

ТЕГИРМОНЧИЛАРНИНГ ШИФОХОНАГА ЁРДАМИ

Ғаллаоролдаги «Дон» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси Бахмал тажриба бўлими жамоаси Бахмал қишлоқ касалхонасига юз минг сўм хайрия пули ўтказди.

— Бундай муассасалар, айниқса, ҳозирги бозор иқтисоди шароитида ёрдамга муҳтож бўлиб қолаяпти, — дейди бўлим бошлиғи Сафарали Рустамов.— Бизнинг бу ёрдамимиз озгина бўлса ҳам халқ саломатлигини ҳимоя қилади. Касалхона жамоаси бу пулни физиотерапия муолажаси бўлимини очишга сарфлашмоқчи. Айни пайтда махсус бино ажратилиб, даволаш асбоблари сотиб олинмоқда.

Шифохонани Бахмал районидаги Абдувоҳид Ҳусанов номли давлат хўжалиги ичимлик суви билан таъминлади.

П. ТОЖИБОЕВ.

ОЛИМПИЯ ШАҲАРЧАСИ ОТЧОПАР—СИРҒАЛИ ОРАЛИҒИДА ЖОЙЛАШСА, АЖАБМАС

(Давоми. Боши 1-бетда).

ЖЕН ХУКС: — Бўлмасамчи, жаҳон Олимпиада комитети ўйинлар бўладиган шаҳарнинг ҳаёт даражаси, одамларнинг хорижий спортчилару ишқибозларга, ўйинларга муносабати, муомаласини ҳам инобатга олади. Мабодо шу жиҳатдан бирор камчилик сезилса, ундай жойга руҳсат этилмайди. Шу боис биз сафаримиз давомида бу томонларини ҳам ўрганишни инобатга олганмиз. Шаҳрингиз замонавий, озода. Одамлари ҳам биз ўйлагандан минг чандон яхши экан. Бу жиҳатдан қўрқмасанглар бўлади.

САВОЛ: Шубҳасиз, бошқа шаҳарларни ҳам кўргансизлар. Номзодлар орасида Тошкентнинг имконияти қай даражада?

ФИЛИПС СЗОСТАК: Компаниямиз шаҳарларни Олимпиадага тайёрлаш борасида катта тажрибага эга. Биз илгари Сидней, Барселона, Атланта сингари шаҳарларда ҳам ишлаганмиз. Кўриб турибсизки, бу жойларда ўйинлар бўлди ва бўлади. Тошкент масаласига келсак, имконият ўртача. Истамбул, Мончестр, Сидней сингари бир неча бор Олимпиада ўйинлари бўлиб ўтган шаҳарларни ютиб чиқиш осон эмас. Унинг учун ишлаш керак. Таништириш ҳужжатларини шундай тайёрлаш лозимки, унда экспортлар эътироз билдирадиган зарracha шубҳали нарса бўлмасин.

АҚШЛИК МЕҲМОНЛАР САВОЛИ: Мана сизлар журналист сифатида аҳоли билан доимо мулоқотдасиз. Тошкентда Олимпиада ўтишига одамларингиз қандай қарашади?

ЖАВОБ: Олимпиада ўйинлари Ўрта Осиёда, хусусан Ўзбекистондан жуда олисда бўлганига қарамай, одамлар уни қизиқиш билан кузатишади. Телевидение, матбуот орқали тафсилотларини билишга ошиқишади. Ишга кетаётганда, қайтаётганда ҳам транспортда, метрода ҳам Олимпиада «юлдуз»лари ҳақида баҳслашаётганларининг гувоҳи бўлганмиз. Ўша «юлдуз» бўлиб танилганлар Олимпиада баҳона юртимизга келишса, улар билан юзма-юз учрашиб, суҳбатлашсак. Ўзбекистонда ҳам халқаро ўйинлар тез-тез бўлиб турса, жаҳон халқлари бир пайтлар собиқ Иттифоқ таркибида бўлган, ҳозир мустақиллик шарофати туфайли ўзи яшаб, ўзи тирикчилик қилаётган ўзбек халқи борлигини билишса, бунинг нимаси ёмон.

Учрашув сўнггида қўмита раиси С. Рўзиев мабодо олимпиада ўйинлари Тошкентда ўтадиган бўлса, қурилажак олимпия шаҳарчаси Отчопар — Сирғали оралиғида жойлашишини маълум қилди.

Исматилла ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

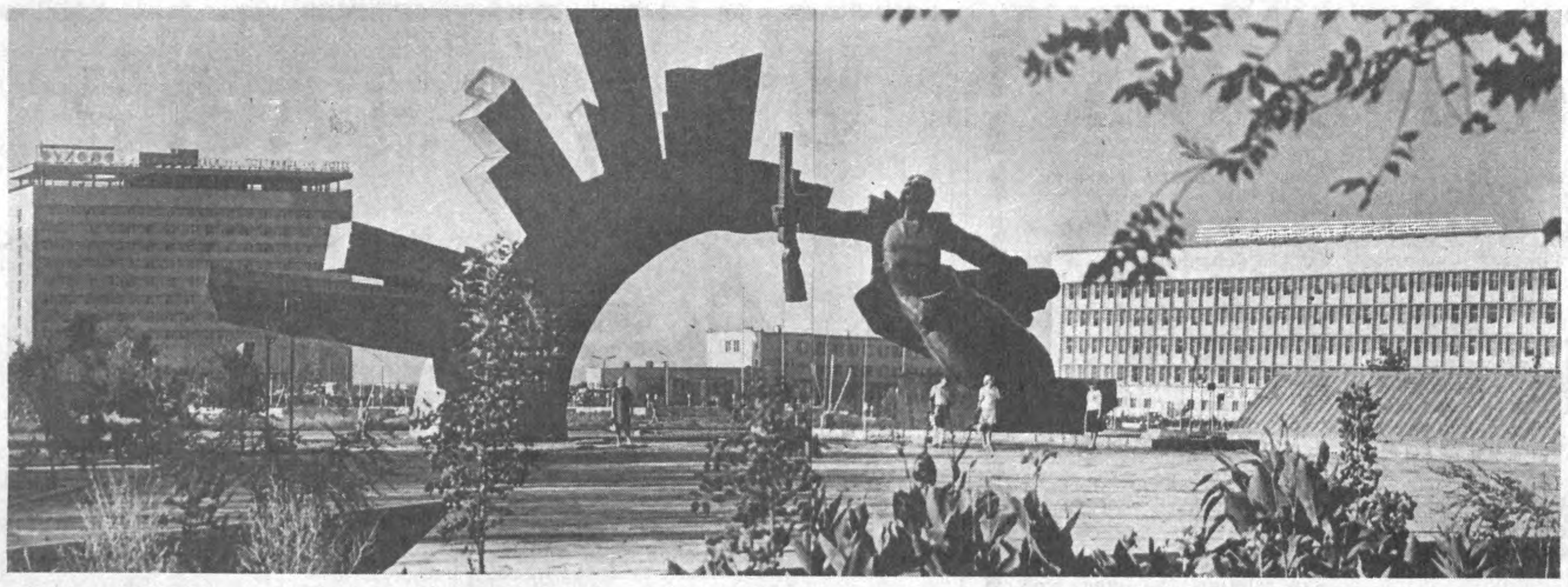

Навқирон Бухоро.

Ш. ИБРОҲИМОВ олган сурат.

ОНАЖОН, ЮРАК ҚЎРИ СЕНГАДИР

ЁКИ СИРДАРЕЛИК 83 ЁШЛИ ХОЛБУВИ ҚЎШБОҚОВА ЕТТИ ЧИНОР-ЕТТИ ЎҒИЛНИ ОЛИЙ МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ҚИЛИБ ТАРБИЯЛАГАНИ ҲАҚИДА

Сирдарё туманидаги Синдоробод жамоа хўжалигида яшовчи Холбуви она хонадонига кириб келганингизда жаннатнинг бир парчасидай келадиган боғ-роғли ҳовли кўзингизни яйратади. Шунда донишманднинг «Жаннат оналар оёғининг остида» деган сўзи ҳаёлингиздан ўтади. Биз ҳовлига қадам қўйганимизда юзлари кенг, киприклари узун, ўйчан кўзлари меҳр-муҳаббатга тўла, қўллари эркакларникидай бақувват она — Холбуви Қўшбоқова «Хуш келибсиз, ўғлим» дея қаршы олдилар.

Холбуви она ҳақида ўғилларининг бири «Биз етти ўғилни ҳам ота, ҳам она бўлиб тарбиялаган, ўқитган онамиз билан фахрланамиз» деганди. Мен шу гапнинг ўзидан онанинг фарзандларига бўлган меҳр-муҳаббати нақадар улуғ эканлигини англаб олгандим.

Дарвоқе, Холбуви она дунёда мунажжимлардай янги юлдузларни кашф этмади. Бахшилардай эҳтиросга тўлиб «Гўрўғли», «Алпомиш» достонларини куйламади. Етти ўғил туғди. Турмуш ўртоғи оламдан кўз юмганда болалари бири паст, бири баланд бўлиб, энди оёққа тураётган эдилар. У ана шу болаларнинг бўйларига ўлчаб гул ўстирди. «Болаларим, жилпанглаб кўчага чиқаверманглар, кўчада ҳеч ким чалпак пишириб тутмайди. Ўқишга, дунёни билишга, китобни севишга ҳаракат қилинглар» деди. Болаларнинг келажакдаги тақдири учун оналикнинг меҳр қуёшини оловлатди. Уларга эзгуликнинг қатламадай қатламларини ҳижжалаб тушинтирди. Бу борада баъзан кулса, баъзан ўйга толди. Фарзандлар эса «Яхшидан—яхши от қолади», — деган оддий, бир қарашда жўн гапдан дунёда тўғри яшашнинг мазмунини ўқиб олдилар. Болаликда қулоқларига қўрғошиндай қуйилган бу сўзлар уларнинг йўлларини бир умр маёқ бўлиб ёритишга олиб келди. «Яхшидан—яхши от қолади» сўзини ҳали ҳам фарзандлар тилларида дуодай такрорлайдилар.

Она энг олдин гапни катта ўғли, 63 баҳорни кўрган Эрмак Қўшбоқовдан бошлади. Эрмак олий маълумотли агроном. Шу катта ўғлига онанинг меҳри баландлигини ҳар калимада сезиб турдик. У 37 йилдан бери пахта бригадири. Она яланғоч шохларга зоғлар қўнганда, боғларда хазонлар оловдек ёнганда бригадир ўғлини ўйлайди. Бинобарин, фақат Холбуви она эмас, ўзбек элининг кўпчилиги пахтакорни ўйлайди. Пахтакор ерга эгилиб ишлайди. Шундай экан, уни ўйламай бўладими. Миттигина чигит тола бўлгунча пахтакорнинг бир йиллик умри далада ўтади. Бизни кийинтирган ҳам, тўйинтирган ҳам шулар. Холбуви она: «Фарзанд арзанда, фарзандан кейин пахта арзанда. Менинг 55 йиллик умрим ана шу арзанда пахта эгатлари ичида ўтган. Очилган эгатлар орасида юрганимда ўзимни Сомон йўли орасида юргандай сезаман» — дедилар. Бу гаплар уларнинг тақдири пахта етиштириш иши билан бир умр чамбарчас боғлиқ эканлигидан далолат беради. Терим пайти момақалдироқ бевақт гулдураса Холбуви онанинг юраги симобдай титраб кетади. «Эрмак ўғлимнинг пахтаси ёмғир остида қолдими-я» — деб хавотирга тушади. Шунда ўзига ўзи савол беради: Бу — момоқалдироқ пайдо қиладиган булутлар ўзи қаердан келади? Уни саҳро томонларга ҳайдаб юборишнинг чораси йўқмикан-а?» Пахтакор ўғли ёмғир ёққан куни бевақт қаригандай кўринади она кўзига. Ўғлига ачинганидан ҳам булутларнинг саҳроларга ҳайдалишини орзу қилади. Аммо ўғли учун пахта дунёда муқаддас иш бўлганлиги учун она бу ишга ўзини даҳлдор сезади. Ўғлининг хирмони юксалиб борган сари онанинг кенг юзларига ҳам ёқимли табассум ёйилаверади.

«Офтобли кунда соя, совуқ кунда олов, очликда нон инсон боласига йўлдош бўлган» дейди она. Она очлик кунларини бошидан кўп ўтказганлиги учун ҳам бу сўзларни тез-тез такрорлаб туради. Она учта қимматчиликни кўрган. Қимматчилик йилларининг ўттиз олтита яраси қолган юрагида. Ҳар бир қимматчиликда ўн иккитадан яра тушган юрагига. Бу яралар фарзандлари ўқиб, эл таниб, тартибли, интизомли бўлиб вояга етганларида, тенгдошлари орасида ўз ҳурматларига, ўз ўринларига эга бўлганларида бирин-сирин, олдинма-кетин тузалиб, битиб кетган. Аммо очлик йилларининг ҳар куни йилдек узун бўлганлигини она сира ёддан чиқармайди. Уларни «Қаҳри қаттиқ йиллар», — деб эслайди она.

Она етти нафар келин олган. Етти эшикни тақиллатиб совчиликка борган. Ўзи суйган қизларни ўғиллари ҳам суйган. Сирдарё вилояти агросаноат уюшмаси ходими Мирзақул Қўшбоқов, Сирдарё туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги раиси Исоқул Қўшбоқов, Синдоробод жамоа хўжалигининг олий маълумотли иқтисодчи бригадири Келдиёр Қўшбоқов, Синдаробод жамоа хўжалигининг бош иқтисодчиси Миртолиб Қўшбоқов, иқтисодчи Нурғози Қўшбоқов Синдоробод жамоа хўжалигида полиз маҳсулотлари етиштирадиган иссиқхона агрономи Жўрақул Қўшбоқов ва онанинг катта ўғли Эрмак Қўшбоқовлар онаси танлаган келинлар билан тотли ва фаровон турмуш кечирмоқдалар. Она етти келиннинг етти тўйига ўзи бош-қош бўлган. Келин-куёвлар тўйида чилдирма садоси янграганда она ўтган кунлар дардини ва ўтган кунлар қувончини кўнглидан ўтказади. Етти нафар келин оқ либосларда етти марта ҳовлидан кириб келганларида ана шундай бўлган. Ҳовлига келинлар қутлуғ қадамларини қўйганида она «Пастлаб учур мусича, гулга тўлсин сен ўтган кўча» дея келинларини олқишлаган. Исми бир бўлган икки келин — Арафохонлар, Турсуной, Гулдона, Чўлпоной, Бегойимлар қайнонани она деб бошига кўтаришган ардоқий келинларидир. Уларнинг хонадонида жанжал, келишмовчилик бўлганлигини ҳеч ким билмайди. Бугунги кунда Холбуви онанинг ана шу келинларидан 42 нафар невараси, бор. Она атрофида парвона бўлган чевaралар эса 31 нафарни ташкил этадилар. Онадан «Сиз дунёда нимани яхши кўрасиз?» деб сўраганимизда улар. «Фарзандларимни, келинларимни, невараларимни», деб жавоб қилдилар.

Зотан, ўзгача бўлиши мумкин эмас. Олтмиш йилдан бери номоз ўқийдиган она саждага бош қўйганларида энг аввало ўғилларига, келинларига, невараларига, чевараларига узоқ умр тилайди. Кейин уларга тангридан ризқу рўз сўрайдилар, Умрнинг узоқлиги ризқу рўзнинг бут бўлишига боғлиқ эканлиги учун ҳам она шундай қиладилар. Шукрлар бўлсинким, онанинг тилаклари ижобат топмоқда.

Она овқат танламайдилар. Қайси таом олдин келса, ўшани суйиб танаввул қиладилар. Бу ҳол очлик бўридай изғиган кунларни кўп кўрганлигидан далолатдир. Бу фазилат онанинг етти нафар келинларига ҳам ўтган. Келинлар ҳам овқат танлашмайди, борига қаноат қилишади. Эрта наҳорда сарёғ ёки қаймоқ билан нонушта қиладилар. Сарёғ ёки қаймоқ уларникида доимо бўлиб туради. Чунки ҳар бир келиннинг ўз уйлари, шу уй олдидаги томорқада моллар ковуш қайтариб турадиган молхоналари бор. Молхоналарда уч, баъзиларида бундан кўп соғин сигирлар бор. Келинларнинг болалари эса бекор туриб қолмайдилар. Бўш вақтларини молхоналарни тозалашга, сигирларга сув ва хашак беришга сарфлайди. Шундай бўлгани яхшида. Болалар бекор қолсалар, бекорчилик уларни бузилишига, нохуш ишларга қўл уришига олиб келади. Яхшиси шундаки, бу ҳол болаларни аввало меҳнатни севишга ўргатса, кейинчалик мол-ҳол ўстиришга бўлган ҳавасларини алангалатади. Бу бозор иқтисодиётига ўтилаётган ҳозирги мушкул даврда, айниқса, зарурдир.

Она ҳали тетик ва бардам. «Тишларим ўзимники эмас, давлатники» — дедилар она патир нонни чайнаётганларида. Давлатники деганлари — бу табиб қўйган олтин тишлар. Бир куни ўғилларидан бири онага минг сўм пул беради. Пулни қайси ўғли берганлигини она айтмадилар. Пул берган ўғли «Тишларингиз ўз вазифасини ўтаб бўлибди. Мана машина. Сирдарё шаҳрига олиб боради. У ерда табиб сизга тиш қўяди» — деди-ю, ишига кетди. Она пулни рўмолчага тугди. Машина табибга олиб борди. Табиб уч кунда тишларни қўйди. «Суякларни синдирадиган тиш бўлди, ўзиям» — деди табиб. Она табибга узоқ умр тилади. Тишларнинг қўйилганига тўққиз йил бўлди.

Она доимо эшикни очиб ўтирадилар. Очиқ эшикдан офтоб, ой нури киради. Майин ел гуллар бўйини олиб киради. Онанинг фикрича эшикларни тамбалаб ёпиб ўтирадиганлар хасис, зиқна одамлар ҳисобланадилар. «Эшигинг очиқ — қўлингда сочиқ» — бўлсин дейди она.

Она Ислом Каримовдай бағри кенг, ҳақиқатпарвар инсондан, кўп болали оналарга меҳрибончилик кўрсатаётганларидан миннатдор эканликларини қайта-қайта тилга олдилар. Уларнинг раҳбар бўлиб туриши ўзбек халқи ҳаётида энг нурли йил бўлиб қолишини адолат ва ишончнинг ифодаси деб билмоқдалар.

Мен она билан илиқ ва самимий хайрлашганимда қуйидаги сатрлар туғилди:

Онажон, гулларнинг зўри
сенгадир,
Онажон, давранинг тўри
сенгадир,
Онажон, юракнинг қўри
сенгадир,
Мен сенга гул тутай бугун,
онажон.
Ўйларинг соз бўлсин созчи
торидай,
Юзинг қизил бўлсин боғ
аноридай,
Ниятинг оқ бўлсин тоғлар
қоридай,
Мен сенга гул тутай бугун,
онажон.
Юрагинг санчмасин ёққанида
қор,
Ахир, қорда хушбўй баҳор
иси бор,
Кенгга кенг бу дунё — лекин
торга тор,
Мен сенга гул тутай бугун,
онажон.

Ҳамроқул РИЗО,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

АСЛИДА КИМ ҚАРАРДИ, ЁТГАНДА ХОР СУРМА

ЁКИ СУРМАЛИ ТОҒЛАР ИСТИҚБОЛИ ХУСУСИДА

Сурма деганда кўз олдимизда кишини сеҳрловчи хумор кўзлар, пайваста қошлар намоён бўлади. Қадимдан қиз ва келинчаклар ўртасида қош ва киприкларга сурма қўйиш одати кенг тарқалган. Ҳатто ёши ўтиб қолган кўрoний кампирлар ҳам ушбу хосиятли одатдан четда қолишмасди. Лекин сурма фақат пардоз ашёси бўлибгина қолмай, балки саноат ҳом ашёси сифатида ҳам қадрлидир. Буни кўпчилик билавермаса керак.

Сурманинг асосий таркиби турли металл қоришмаларидан иборатдир. Қазиб олинадиган бу ноёб элементнинг таркибида юздан ортиқ бирикмалар мавжуд. Шундан фақат биргина олтингугуртли бирикмаси пардоз буюми сифатида ишлатишга яроқлидир.

«Сурма» сўзи туркча «суриш» ёки «қош қорайтириш» сўзидан келиб чиққан. Маълумотларга қараганда, бундан 5 минг йиллар илгари ҳам шарқ халқлари ундан фойдаланишган экан. Сурхон воҳасидаги археологик қазилмалар вақтида топилган сополдан ишланган сурмадонлар бунга далил бўла олади. Қадимги Вавилонда эса сурманинг турли қотишмаларидан ҳар хил идишлар ясашган. Юнон олими Плиней Старший ўз асарларида сурма тўғрисида атрофлича маълумот бериб ўтган. Ўрта асрларда Европа мамлакатларида «сурма ялтироғи» деб аталувчи бирикмадан унинг қотишмасини эритиб олишга муваффақ бўлинган. Шу даврда яшаган таниқли немис врачи, металлурги ва минералшуноси Георг Бауэр (1494—1555 й.) ўзининг «Минералларнинг пайдо бўлиши» китобида сурма ҳақида шундай ёзади: «Агар эритиш даврида сурмага маълум миқдорда қалай қўшилса, қотишма ҳосил бўлади ва ундан шрифт (босмахоналарда ишлатиладиган ҳарф) ясаш мумкин», демак, сурманинг ҳозир қўлланилаётган асосий соҳаларидан бири — босмахона шрифти ясаш, усули кўп асрлик тарихга эга экан.

Инқилобга қадар Россияда бирорта ҳам сурма эритадиган завод йўқ эди. XX аср бошларигача Чор империяси ҳар йили чет давлатлардан минглаб тонна сурмани сотиб оларди. Бу маҳсулот асосан полиграфия ва бўёқ саноатлари учун жуда зарур эди. 1930 йил бошларида атоқли шўро академиги Д. Шчербаков бошчилигида бир гуруҳ геологлар Қирғизистон ҳудудида биринчи бўлиб сурма конини топишди. Орадан тўрт йил ўтгач, ўша ернинг Қадамжой конидан унинг олтингугуртли минерали қазиб олиниб, ундан соф сурма метали ажратиб олина бошланди. Натижада бу хом ашёни четдан келтиришга эҳтиёж қолмади. 1956 йили Брюсселда очилган халқаро кўргазмада совет сурмаси олий навли деб топилиб, бошқа мамлакатларда ишлаб чиқарилаётган мазкур маҳсулотлар учун андоза сифатида қабул қилинди.

XV—XVI асрлардан буён сурмадан тайёрланган дори-дармонлар халқ тибобатида ҳам ишлатиб келинади. Ундан балғамни кўзғатиш, қайт қилдириш учун фойдаланилган. Ҳозирги замон тиббиёт фанида ҳам сурмадан баъзи бир касалликларни даволашда фойдаланилади.

Сурма бирикмаларидан ишланган бўёқлар сополдан ясалган идиш-товоқларга ранг беришда, баъзи шиша идишлар ясашда ва рассомчиликда кенг қўлланилади.

Кейинги йилларда сурманинг турли соҳаларда кенг миқёсда илатилиши Ўзбекистонда ҳам унинг янги-янги манбаларини аниқлаш талабини қўймоқда. Шу боис Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат Техника Дорилфунуни геология қуллиётининг баъзи олимлари диққат-эътиборларини Ўзбекистоннинг сурмали тоғлари истиқболини аниқлаш масаласига қаратганлар. Бу ўзига хос машаққатли ва шарафли ишни бажариш ёш геолог мутахассис Баҳодир Мирхўжаевга топширилган эди. Тиришқоқ ва изланувчан ёш олим дастлаб ишни марказий Қизилқум тоғларидан бошлади. Неча йиллик машаққатли меҳнатлар пировардида ўз самарасини бера бошлади. Ғарбий Ўзбекистондаги сурма рудаси кам миқдорда бўлса ҳам бу хом ашёни ўша ерлардаги бошқа конлар таркибидан йўлакай қазиб олиш имкониятларининг мавжудлиги аниқланди. Ана шу ўзига яраша салмоққа эга бўлган илмий натижалар асосида Баҳодир Мирхўжаев шундай хулосага келди: Ғарбий Ўзбекистон ер бағирларида ҳам сурма етарли даражада кенг тарқалган.

Мирмажид ЗОКИРОВ.

ОЙЛИК МАОШЛАРИ — ЕТТИ МИНГ

Самарқанд вилоятининг Пахтачи районидаги таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси бозор иқтисоди шароитига янги-янги ички имкониятларни ҳаракатга келтириб, қисқа вақт ичида қаддини ростлаб олди.

Корхона асосан район хўжаликларига техника хизмати кўрсатади. Лекин эҳтиёт қисмлар етишмаётган бир шароитда бу юмушларни кўнгилдагидек бажариш мушкул. Корхона муҳандислари шунинг учун ҳам зарур эҳтиёж қисмлар ишлаб чиқаришни шу ернинг ўзида йўлга қўйишга интилмоқдалар. Масалан, йил бошидан буён тракторларнинг узатмалар қутиси учун уч мингдан ортиқ мураккаб эҳтиёт қисмлар тайёрланди. Унинг икки мингтаси вилоят районларидаги турдош корхоналарга сотилди.

Бундай изланишлар тезда ўз самарасини берди. Ҳозир ишчи-хизматчиларнинг ўртача ойлик маоши қарийиб етти минг сўмга етди.

М. МУҚИМОВ.
«Халқ сўзи» мухбири.

Муштарийлар ТАКЛИФ ЭТАДИ, ТАНҚИД ҚИЛАДИ, МУЛОҲАЗА ЮРИТАДИ

ТЕЛЕФОНГА ҲАМ ДАМ БЕРАЙЛИК

Москва «марказ» ўрнини эгаллаган даврда раҳбарлик жиловини тўлиқ қўлга олиш мақсадида каттаю кичик идоралардан ҳар хил маълумотлар йиғилиб, шу асосда хулоса чиқарилар эди.

Энди «марказ» тугатилди. Лекин эски одат — амри маҳол деганларидек ҳар хил керак нокерак маълумотларни йиғиш ҳали ҳам давом этаяпти. Вазирлик ҳамда давлат идоралари ҳисоб-китобига зарур бўлган маълумотдан ташқари ҳар ким ўйлаб топган бир ойлик, уч ойлик, олти ойлик, бир йиллик ҳисоботларни йиғиш учун озмунча иш вақти сарфланмаяпти.

Назаримда, энди давлат ҳисоб-китобларига керак ёки нокерак бўлган маълумотлар жадвалини республикамиз шароитига мослаб қайтадан кўриб чиқиш ҳамда давлат тилида маълумотнома варақалари тайёрлаш фурсати етилганга ўхшайди. Ортиқча маълумотларни йиғишни ҳамда уни Тошкентга олиб келиш одатини таъқиқлаш зарур. Чунки давлат бошқаруви учун керак бўлган маълумотларни махсус ахборот техникаси воситасида йиғса бўлади. Телефон орқали эмас. Бу албатта менинг шахсий фикрим. Бу хусусда барча мутахассис-ахборотчилар ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирадилар, деб ўйлайман.

Х. ХОЛМУРОДОВ,
ҳуқуқшунос, меҳнат фахрийси.

ТАРБИЯНИНГ АНТИҚА УСУЛИ

1987 йилнинг пахта йиғим-терими даврида Қарши шаҳридаги мен ишлаётган 16-автосаройда янги автобус олишни (ҳайдашни) хоҳловчилар мавсумда пахта териш машинасида ишлаши лозимлиги ҳақида эълон осилди. Ўша йили машинада пахта тердим. 1987-88 йил қиш ойларида мотор қизитувчи бўлиб ишладим. Бундан ташқари битта эски автобусни ўз ҳисобимдан капитал таъмирлашга топшириб келдим. Ниҳоят, 1988 йил сентябрь ойида ана шу хизматларим эвазига янги «Икарус» автобуси олдим. Аввалига Қарши — Андижон, кейинги тўрт йил мобайнида Қарши — Қўқон маршрути бўйича ишлаб келаётган эдим. Лекин шу йилнинг 10 сентябридан бери автосарой раҳбарларининг тазйиқи туфайли ишга чиқолмай қолдим.

Гап шундаки, директоримиз (Аҳмедов) кўрсатмаси билан мен ҳайдаётган автобуснинг олдинги иккита балони олинди. Бу воқеадан директорни воқиф қилганимда: «Сени қайта тарбиялайман, ҳаётни яхши билмайсан, шекилли», — деган гапни қилди. Унинг нимага шаъма қилаётганини тушуниб турибман. Аммо, менга алам қиладигани бундай аҳволга қачонгача чидаш мумкин. Биз янги тузум, янги давлат қураяпмиз. Аммо эски одат, эски иллатлардан қачон холис бўламиз.

Автосарой маъмуриятининг олиб бораётган «тарбиявий» ишлари менга қимматга тушаяпти. Чунки, балонларни ечтириб олган ўзлари бўлатуриб, мени прогулчи сифатида ишдан бўшатишаяпти. Бу ҳақда республика Автомобил вазирлигига ҳам шикоят ёзган эдим. Аммо ҳеч қандай жавоб олганим йўқ. Оила тебратишнинг ҳозирги қийин палласида мажбурий ишсизлик келтириб чиқазган «тарбиялашнинг» антиқа бу усулига чек қўйишиб, зора балонларимни қайтариб беришар, деган илинжда сизларга мактуб йўлладим.

Ашир АЛИҚУЛОВ,
Қарши шаҳридаги 16-автосарой ҳайдовчиси.

Астағфируллоҳ

ТУМОВНИНГ НАРХИ 50 СЎМ

Яқинда «Тошкент — Наманган— Андижон» поездига чиқдик. Поездимиз Янгийўлга етмасданоқ, йўловчилар аксира бошлашди.

Боиси вагон ойналарининг тирқиш ҳамда синган жойларидан совуқ шабада кириб, одамларни аллақачон шамоллатиб қўйган эди. Вагон эшикларини айтмасак ҳам бўлади: олақуроқ; ярми синган, ямалган, яна синган.

Энг қизиғи шундаки, ҳар бир жой учун (ёстиқ жилди ва чойшаб учун) 50 сўм йиғиштириб олинади. Бу, яхши. Чунки, оппоқ чойшабларда дам олиб кетганга нима етсин. Аммо, уни қўлингизга олишингиз билан таъбингиз тирриқ бўлади. Чойшабларнинг аксари эски, илма-тешик бўлиб кетган. У ҳам майлику-я, намлигини айтмайсизми? Ойнадан кирган совуқ шабада етмаганидек нам чойшаб ҳамда ёстиқ жилдини солиб дам олган кишини тонггача суроби тўғри бўлиб қолади. Тағин оладиган 50 сўмининг ичига сочиқ кирмас эмиш. Касални пулга сотиб олиш дегани шу бўлса керак-да.

Исматулла РУСТАМОВ.

АЗОБДАН ҚУТҚАРИНГ

Сўнгги пайтларда Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан бир қанча хайрли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, уруш ва меҳнат ветеранларининг турмуш шароитини ҳамда моддий таъминотини яхшилаш борасида қонунлар қабул қилинди. Лекин шундай бир вазиятда ҳақ ким, ноҳақ ким ажрата олмай, кечирган кўргуликларим камлик қилгандай, кўнглимдаги гапларни кимга айтишни билолмай ўтирибман.

Мен 1939 йил февраль ойида ҳарбий хизматга чақирилиб, то Улуғ Ватан уруши бошлангунга қадар Румыния чегарасига яқин қисмда хизмат қилдим. Урушнинг биринчи кунлариданоқ бизнинг қисмимиз немис қўшинларининг биринчи ҳамда оғир зарбаларига дош бера олмади. Шундай қақшатқич жанглардан бирида менинг ўзим ҳам оғир яраланиб душман қўлига асир тушиб қолдим. Шунда ўша пайт «Туркистон» мусулмонлар легионини тузиш ташвишида юрган Вали Қаюмхон билан учрашдим. Жароҳатни газаклаб кетгани сабабли Германиянинг Нойхамер шаҳридаги ҳарбий касалхонада 4 ой даволанишга тўғри келди. Шундан сўнг мени ва бошқаларни Югославиядаги ҳарбий асирлар лагерига олиб келишди.

Кунлардан бирида лагерь яқинидаги ўрмонда партизан отряди борлигидан хабар топиб, тунда саккиз киши симли тўсиқни қирқиб ўша томонга қараб қочдик. Бизни ўрмонда кичкина отряд кутиб олди ва партизанларнинг раҳбари, кейинчалик Югославиянинг биринчи раҳбари Иосиф Броз Титонинг олдига олиб боришди. Шундай қилиб, уруш тугагунча партизанлар сафида хизмат қилдим. 1945 йил 25 сентябрда чиққан собиқ Иттифоқ Олий Кенгашининг қарорига биноан ўша йилнинг 26 октябрида менга уйга кетишга рухсат беришди.

Тўйтепага келгач, ёшлар жамоасини тузиб, 15 йил тракторчи, сўнгра звено бошлиғи бўлдим. Уруш қолдирган асоратлар тез-тез безовта қила бошлагач, 1984 йилда қарилик пенсиясига чиқдим. Ҳамма кўргуликлар шундан сўнг бошланди. Менга Улуғ Ватан уруши ногирони ҳужжатини беришмагач, ўша пайтдаги мудофаа вазири Д. Устиновга «Нойхамер архивида ҳужжатларим бор бўлиши керак» деган мазмунда хат жўнатдим. Орадан бир ой чамаси ўтгач, менга шаҳар ҳарбий комиссариатидан «орден-медалларингизни тақиб, комиссариатга келинг», — деган чақириқ бўлди.

Бориб учрашдим. У ерда эса «Сиз асирга тушган ҳамда халқ душмани Вали Қаюмхон билан учрашиб, советларга қарши курашган ҳам экансиз. Яна бизнинг устимиздан Устиновга арз қилиб хат ёзибсиз» дейишди-да, ҳарбий ҳужжат, ўндан ортиқ нишонларимни олиб қўйишди...

Мана, шу воқеага ҳам 8 йил бўлди. Алам қилгани — 7 йил қурол кўтариб, Ватан учун жанг қилсаму, Тўйтепа ҳарбий комиссариатидагилар мени «асирга тушгансан, сотқин» деб ҳақоратласа, инсофданми?

Айни пайтда ёшим 75 дан ошиб, тўшакка бутунлай «михланиб» қолдим. Худодан сўраганим ҳам ёлғиз шу: ҳақиқат қарор топиб, ўлсам армоним қолмасди.

Ҳурматли «Халқ сўзи» жонкуярлари! Энди бутун умидим сизлардан. Илтимос, мени шу азобдан қутқариб, масаланинг одилона ҳал этилишида ёрдамингизни аямасангиз. Сизни миннатдор қалб билан дуо қилиб қолувчи:

Ҳаким ТУРСУНОВ,
Тўйтепа шаҳри.

Қишлоқ муаммолари

ХИЗМАТИ — ХУШ, ШАРОИТИ — НОХУШ

Касби туманидаги Майманоқ қишлоғида ўнлаб савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш масканлари мавжуд. Жумладан, қишлоқ врачлик амбулаторияси бир кунда 100 нафар беморни қабул қилиш имконига эга. Бу ерда 7 нафар олий ва 15 нафар ўрта-махсус маълумотли тиббиёт ходимлари 11 минг кишилик қишлоқ аҳолисига хизмат қилади.

Амбулатория тиббий асбоб-ускуналар билан жуда яхши жиҳозланган. Дори-дармон ўз вақтида келтириб турилади. Стоматолог Н. Ҳакимов, болалар врачлари Б. Туробов, Й. Маматов, кекса медицина ходими Р. Абилова, жарроҳ А. Эргашев, сингари ўз касбининг жонкуярларидан одамлар мамнун.

Бир сўз билан айтганда, мазкур шифо масканида ҳамма ишлар жойида. Афсуски, қатор муаммоларнинг мавжудлиги шифокорларнинг ҳам, шу жойга ташриф буюрувчи беморларнинг ҳам ғашига тегмоқда. Энг асосийси, ичимлик суви ташиб келтирилади. Қачонлардир қурилган сув қувурлари хўжа кўрсинга қаққайиб турибди. Экилган дов-дарахтлар, турфа гуллар ёзнинг жазирама кунларида қовжираб қолади. Амбулаторияга ажратилган «АЗЛК»—Москвич» тез ёрдам машинаси бир кун юрса, ҳафталаб гаражда туради. Сабаби—эҳтиёт қисмлар, ёқилғи-мойлаш материаллари етишмайди. Район маркази билан қишлоқ оралиғи 20—25 километрни ташкил қилишини ҳисобга оладиган бўлсак, кўзи ёрийдиган аёлларни туғруқхонага етказишда кўп қийинчиларга дуч келинмоқда. Шу боисдан бу ерда туғруқхона хизматини ташкил этиш лозим. Шифохона ёнида кундузги стационар очиш кўзда тутилган эди. Афсуски, бу иш ҳам орқага сурилмоқда. Район маркази билан телефон алоқаси йўқлиги эса тиббиётчилар хизматига ғоят салбий таъсир кўрсатаётир.

Юқорида эътироф этганимиздек, сидқидилдан ишлаётган шифокорлар меҳнатидан камчилиқ топиш маҳол. Фақат амбулаториядаги биз санаб ўтган қусурларга барҳам берилса — олам гулистон.

Мутасадди ташкилотлар раҳбарлари, қолаверса, район марказий шифохонаси маъмурияти бу масалага бефарқ қарамаслар, деб ўйлаймиз.

Ҳасан МАҲМУД,
Қашқадарё вилояти, Касби тумани.

САНЪАТ ШУНДАЙ ЧАШМАКИ...

Инсоннинг ҳар бир томирига ҳаёт қўшиғи қувончини олиб киради. Бу чашмадан қониб-қониб ичмаганнинг қалби, умри кемтик бўлади. Алқисса, ҳар бир миллат тўғрисида гап кетгудай бўлса, энг аввало унинг урф-одати, маданияти ва санъати тилга олинади.

Бугунги бозор иқтисодиёти муаммолари санъатни ҳам четлаб ўтмади. Мухбиримиз санъат жонкуярларидан бири — «Тўқимачи» Маданий-маънавий маркази директори Саврон Жавлонов билан мулоқотда бўлди.

— Мана, «Тўқимачи» маданий-маънавий марказнинг мустақил иш бошлаганига бир ярим йил бўлди. Шу давр ичида қандай ишлар қилинди?

— 1991 йилнинг май ойидан мустақил иш бошлаган марказимиз таркибида бир қанча ижодий жамоалар, инглиз, француз, араб тиллари, қоғозга гул босиш, бичиш-тикиш, наққошлик, овозни шакллантириш ва гул дасталаш санъатини ўргатадиган 20 дан ортиқ пуллик курслар очилди. Бундан ташқари, янги тараққий топаётган давр шарт-шароитидан келиб чиққан ҳолда «ИЗО-студия» ва бевосита мусиқа асбоблари савдоси билан шуғулланадиган дўкон очдик. Унда ўзимизнинг кичик корхонамизда ишлаб чиқарилган чолғу асбоблари сотилади.

— Марказ таркибида қандай ижодий жамоалар бор?

— «Лола» ўзбек халқ ансамбли, «Намунали доирачилар» гуруҳи, «Болалар хореографик дастаси», «Орфей» мусиқали студия, «Чебурашка» сингари йигирмадан ортиқ санъат гуруҳлари мавжуд.

Яқинда «Лола» ўзбек халқ рақс дастасига Ўзбекистон Маданият вазирлиги томонидан «Намунали ҳаваскорлик ансамбли» деган юксак унвон берилди. Шу йили Чернобил шаҳрида ўтказилган «Болалар Экология тўғрисида» халқаро кўрик танловида рассомлик курсимизда ишланган суратлар 1, 2, 3-даражали дипломлар билан мукофотланди. Ноябрнинг охирида қандолатчилик курсимизни Минскда ўтказиладиган Ҳалқаро қандолатчилик танлов кўригига таклиф қилишди. Бундан ташқари, «ИЗО-студия»миз суратга олган кинолавҳа Москвада ўтказиладиган «Биз ва Экология» танловига қўйиладиган бўлди.

— Саврон ака, эшитишимизга қараганда, Марказ қошида «Халқаро экологик гуманитар университети» очилаётган экан. Шу тўғрими?

— Ҳа. Фан-техника ва Атом асри деб донг таратган XX асрда кимё ва темирга сиғинган буюк одамзод ўзининг она табиатга нисбатан қилган гуноҳлари фожеасини, хайриятки, кеч бўлсада тушуниб етмоқда. Оқибатда интиқомга киришган она табиат дардига яна инсоннинг ўзи даво излашга тушди. Экологик мувозанатни барқарорлаштириш, уни асраб-авайлаш нафақат шу соҳа билан шуғулланувчи олимларнинг, балки, барчамизнинг муқаддас бурчимиздир. Лекин жамиятимизда бу масалани тўлиқ тушунадиган журналист, юрист ва биологларимиз йўқ. Шу боисдан ҳам марказ ёнида «Университет» очишга жазм қилдик.

— Бу университетга тингловчиларни қабул қилиш тартиби қандай?

— Энг аввало, шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, бу университет Халқаро миқёсда бўлгани учун ҳам, миллати, турар жойи ва давлатидан қатъи назар, тингловчилар қабул қилади. Ҳозирча биз Москванинг МДУ, Испаниянинг «Барселона», Олмониянинг «Зилин» ва «Бонн» ҳамда АҚШ, Колумбия университетлари билан Москвадаги элчихоналари ёрдамида тингловчилар ва малакали мутахассис профессорлар етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузганмиз. Университет юқорида таъкидлаб ўтганимдек, асосан журналист-эколог, химик-эколог, юрист-эколог, биолог-эколог мутахассисликларини тайёрлайди.

— Бир йилда нечта тингловчи қабул қилинади ва кириш шартлари қанақа бўлади?

— Ҳозирча йилига 500 нафар тингловчи қабул қилишни режалаштирганмиз. Шарти эса тингловчи бир йилга 14 минг сўм тўлайди. Ўқиш охирида икки хил — МДҲ ва Халқаро миқёсдаги диплом берилади.

— Бу ўз-ўзидан бўлмаса керак, албатта. Энг аввало жой масаласи, қолаверса юқори раҳбариятдагиларнинг муносабати қандай?

— Жой масаласи ҳал этилган. Яқинда юқори ташкилотлар билан маслаҳатлашдим, фикрим маъқул бўлди. Экологик ўзаро ҳаракат ассоциацияси президенти Шоира Иброҳимова ва Экологияни асраш комитети раиси Асқад Ҳабибуллаев бу ишни амалга оширишда яқиндан ёрдам беражакларини айтишди. Ҳозир ҳужжатларни расмийлаштириш ҳаракатидамиз. Шуни ҳам таъкидлаш лозим-ки, университет ёнида Миллий текшириш олийгоҳи ва китоб чоп этиш нашриёти очиш ниятимиз ҳам йўқ эмас.

— Ҳар бир ташкилот ёҳуд корхонанинг ўзига яраша муаммо ва камчиликлари бўлади. Бозор иқтисодиёти даврида сизни қийнаётган асосий муаммо нима?

— Муаммоларнинг энг асосийси — давлатга тўланадиган солиқ. Тасаввур қилинг, марказ ёнида ташкил этилган пуллик курсларимиз ва кичик корхоналаримиздан келадиган даромаднинг 20 фоизи ўзимизда қолади. Тўланадиган бадалимиз йилига уч миллион сўмни ташкил қилади. Умуман, маданият ва санъат соҳаларида белгиланган солиқни тафаккуримга сиғдиролмайман. Санъат баъзилар ўйлагандек фақат «Дўлана, дўлана»ни айтиш эмас, ахир. Биз халқ анъаналарини давом эттириш билан бир қаторда унинг янги-янги қирраларини кашф этишимиз, халқ ичидан истеъдодли ёшларни танлаб, уларнинг самарали ижод қилишлари учун замин яратишимиз даркор. Агар давлатга тўланадиган бадални худди мана шу масалаларга сарфласак, ўзбек санъати янада ривожланади, сафларимизга лаёқатли истеъдодлар келиб қўшилади, миллий санъатимиз янада гуллаб-яшнайди, деб ўйлайман.

Суҳбатдош: **Икром НАМОЗ.**

ЯНГИЛИКЛАР

ЕРГА ЕР ҚЎШИБ

Бухоро вилоятининг Қоракўл туманида янги ерларни ўзлаштириш бошланди. Баҳоргача минг гектарга яқин ер ўзлаштирилиб, экин экишга тайёрлаб қўйилиши керак.

Бундай ишлар вилоят ҳокимияти томонидан бошқа туманларда ҳам ташкил этилди. Бу эса томорқа учун ажратиб берилган экинзорларнинг ўрнини тўлдириш тўғрисидаги қарор билан боғлиқ. Маълумки вилоятда катта-катта майдонлар шахсий ёрдамчи хўжаликлар учун, ижтимоий-маданий-маиший иншоотлар қуриш учун ажратилди. Маблағ камлиги сабабли янги ерларни ўзлаштирувчилар лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлашда, материалларни етказиб беришда, бевосита янги ерларни ўзлаштириш ишларини бажариш ва меҳнатга ҳақ тўлашда хўжаликлар билан кооперация асосида иш олиб бормоқдалар.

ФОЙДАЛИ ХАРАЖАТЛАР

«Бииокор» каналини қазиш учун камида ярим миллиард сўм сарфлашга тўғри келади.

Қорақалпоғистоннинг жанубида шу канални чиқариш бошланди. 34 километрлик бу иншоот Тўрткўл туманидаги «Амударё» жамоа хўжалигидан бошланиб, Элликқалъа туманидаги «Нодира» гидроиншоотигача боради.

Ҳисоб-китобларга қараганда қурилиш харажатлари уч йилда қопланади. Сўнг канал катта фойда келтиради. Мутахассисларнинг режалари асосли: канал ўтадиган жойлардаги олдин ўзлаштирилган ерлар сув етишмаслиги сабабли шўрланиб, экин битмайдиган бўлиб қолди. Холбуки ана шу ерларда пахта, сабзавот, мева, озуқа экинлари етиштириш мумкин. Бундан ташқари янги канал Қорақалпоғистоннинг аҳоли зич жойлашган жанубида ёрдамчи соҳанинг қулай тузилмаларини барпо этишга имкон беради.

Канални 1994 йил май ойида қуриб туғаллаш кўзда тутилган. Ундан ҳар секундда 55 куб метр сув оқади. Далаларга янги каналдан сув бориши учун уч миллион куб метр тупроқ ишларини бажариш, 100 минг куб метр темир бетон ётқизиш, миллионлаб квадрат метр сув ўтказмайдиган плёнка ётқизиб гидроиншоотлар ва кўприклар қуриш зарур бўлади.

(ЎзА мухбири).

• Халқ табобати

УНУТМАНГКИ, ИХЛОС ХАЛОСДИР

ЁКИ ИБОДУЛЛА ХУЖАНИНГ КАРОМАТЛАРИ

— Қани, энди ҳамма ўзига маъқул ҳолатни эгалласин. Танангизни бўш қўйинг, кўзларингизни юминг. Мен оҳиста еттигача санайман ва шундан сўнг Сиз билан узоқ ўлкаларга сайр қиламиз.

Йўқ, унинг еттигача санашига ҳожат қолмайди: залда ўтирган 150—200 чоғли киши аллақачон узоқ ўлкалар сари «равона бўладилар». Йўл-йўлакай улар турли ҳолатларни бошидан кечирадилар. Совуқдан жунжикишлар, иссиқдан ҳансирашлар, роҳатижон чўмилишлар, оққушмонанд парвозлар, кимнидир қаттиқ соғиниб йиғлашлар, қадрдоннинг дийдорига тўйиш, юракдан кулиш, энтикиш, хўрсиниқ, табассум... Пировардида эса дарддан фориғ бўлиш, қуш каби енгиллашув, покланиш...

Бу халқаро экстрасенслар Уюшмасининг аъзоси, ноёб хислатли шифокор ва табиб, Қорақалпоғистонлик Ибодулла Хўжаметовнинг одатий муолажа усулларидан, умумий тартибдаги сеанс (амал)ининг мухтасар баёни, холос.

Ўтрик ва чиннинг фарқи тўрт бармоқ, деганларидек, ушбу баёнимизнинг нақадар ҳақиқат эканлигига амин бўлмоқ учун у кишининг ҳузурларида бўлиш, муолажа амалларида бевосита иштирок этмоқ лозим.

Сўнгги икки йил ичида Ибодулла минглаб кишиларни турли касалликлардан халос қилиб, дуоларини олди. Айниқса, Тошкент шаҳрида, пойтахт вилояти районларида ҳамда Туркманистонда, жумҳуриятимизнинг бошқа жойларида, ҳатто Киев шаҳрида турли миллатга мансуб минглаб кишиларни даволаб, чексиз савобу олқишларга мушарраф бўлди.

Олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деб бежиз айтишмайди. Бошқа халқ табибларининг қобилиятларига заррача шубҳа билдирмаган ҳолда шуни айтмоқчимизки, олдимиздан оқаётган сув — Ибодулла хўжанинг қудратига у кишидан шифо топган минглаб кишилар гувоҳ. Ҳар хил дори-дармонлару малҳам игналар ҳам анқонинг уруғига айланган бугунги кунда дорисиз, игнасиз фақат қўл кучи, кўз нури ва нафас, айниқса, таскинбахш ширин сўзлар(!) билан даволовчи бундай кишиларга негa яхши эътибор бермаймиз? Ибодулла хўжанинг муолажа амалларидан шифо топган киши беихтиёр шундай хаёлга боради. Хайриятки, яқинда Амударё тумани марказий поликлиникаси биносидан у кишига махсус жой ажратиб берилди.

— Мен қўлимдаги биоқувват орқали киши танасидаги барча касалликларни аниқлаб даволайман. Афсуски, баъзи кишилар (кўпроқ ёшлар) ўзларидаги сал нозикроқ касалликларни айтсам, уялибми, тан олишмайди. Бу эса даволаш муддатининг бироз чўзилишига сабаб бўлади, — дейди Ибодулла ака куйиниб.

Ибодулла Хўжаметов муолажалари тўғрисидаги афишада қуйидагиларни ўқиймиз:

«Кандиба» халқаро тиббиёт марказининг ва Ўзбекистон халқ табобати уюшмасининг аъзоси ноёб хислатли табиб Ибодулла Хўжаметовнинг даволаш муолажаларидан баҳраманд бўлинг!

Муолажалар умумий ва якка тартибда, Шарқ тиббиёти асосида олиб борилади.

Қуйидагича дардга чалинган мўмин бародарларимиз Ибодулла Хўжаметовнинг астойдил қилган саъй-ҳаракатлари натижасида дардларидан фориғ бўладилар: бош оғриғи, қон босими касалликлари, ўпка ва ошқозон-ичак касалликлари, таносил касалликлари, асаб ва руҳий касалликлар, бўғин касалликлари, шайтонлаш ва пуштсизлик касалликлари, қандли ва қандсиз диабетлар ва ҳоказо.

Умуман, шифокор Ибодулло Хўжаметов муолажаларидан сўнг баданингиз барча ғуборлардан покланади.

Юз доғларидан халос бўласиз, ўзингизда латифлик ва яшариш аломатларини ҳис қиласиз.

Муолажалар юқтирилган уйқу ҳолатида, биокосмик қувват тақсимлаш асосида амалга оширилади.

Даволанган беморларда жисмонан тетиклик, ақлан зийраклик пайдо бўлади. Танадан ва руҳдан барча дардлар қувғин қилинади.

Унутмангки, муолажада иштирок этиб, шифо топмоқни ихтиёр этган кишининг имони саломат, эътиқоди мустаҳкам бўлмоғи лозим. Зеро, ихлос — халосдур.

Мансур АҲМЕДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўтган куни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» авиакомпаниясига қарашли лайнер «Тошкент—Ўримчи—Пекин» маршрути бўйича илк техник рейсни бажарди.
СУРАТДА: кема командири А. Араббоев.
Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат.

АМЕРИКА АРМИЯСИ ҲАНДАЛАРИ

ДАҲШАТ

Ҳарбий кийим-бош олган чақирилувчи сержантга шикоят қилиб қолди:

— Шимим тиззадан, гимнастёрка енги тирсагимдан келаяпти. Нақд полиз қўриқчисига ўхшайман. Бу аҳволда мени кўрганларнинг жони-пони чиқиб кетди-ку!

— Ҳаммаси жойида, — деди сержант хотиржам. — Солдатнинг кўриниши одамларни даҳшатга солиб туриши керак.

ХАТО ҚИЛСАЛАР ҲАМ ИНДАМАНГ

Ҳарбий базага янги келганларга офицер кўрсатма берарди:

— Маҳаллий аҳолининг анъаналари ва тушунчалари устидан ҳеч қачон кулманг. Ҳатто улар Осиё Техасдан катта деган беъмани фикрни айтганларида ҳам эътибор берманг.

ЯНГИ ҚИЗИҚИШ

Ёш аскар уйга таътилга келди. Кечки пайт у қариндош-уруғлари даврасида ҳарбий хизмат машаққатлари ҳақида ҳикоя қилаётиб, бирдан тўхтаб қолди. Аскар деразадан кўчада ўтаётган қизларга тикилиб турарди.

Бу ҳолни кўрган ота-она ўзаро шивирлаша бошлашди: «Кўрдингми, Армиядан илгари қизларга ҳечам эътибор бермасди. Ўғлимиз энди йигит бўлиб қолибди».

Қизлар кўздан ғойиб бўлишгач, аскар бола бош чайқаб деди:

— Қаранг, қандай ажойиб қизлар экану, бироқ бир текис қадам ташлашмаяпти.

ЎЗИНГИЗГА ҚАРАНГ

Қари генерал самолёт деразасидан тикилганча, мазза қилиб борарди. Бир пайт ташқарида парашутчи кўриниб, уни сакрашга даъват этди.

— Раҳмат, —деди генерал бамайлихотир, — бизга шу ер ҳам бўлаверади.

— Унда ўзингиз биласиз. Мен мана шу самолётнинг учувчисиман.

А. РАҲИМ таржимаси.

ЭЪЛОНЛАР

Жамғарма Банки

Ўзбекистон Республикаси Жамғарма Банки муассасалари нақд пулсиз ҳисобларнинг ҳисоб-китоб чеки ва чек дафтарчаларидан фойдаланган қулай турини таклиф этади.

Ўзбекистон Республикаси Жамғарма банкининг ҳисоб-китоб чеклари харид қилинган мол учун нақд пулсиз ҳисоблашиш имконини беради ва пулларни сақлаш, олиб юриш ёки қайта ҳисоблашдаги кутилмаган ҳодисалардан сақлайди.

Ҳисоб-китоб чеки 100 минг сўмгача ёзиб берилади ва 4 ойгача муомалада бўлади. Шу муддат ўтиб кетган тақдирда қайтадан расмийлаштирилади.

Ҳисоб-китоб чекидан фарқли ўлароқ, Ўзбекистон Республикаси Жамғарма банкининг чек дафтарчаси жуда қулайдир.

ЧЕК ДАФТАРЧИСИ

— саноат молларини кўп маротаба харид қилиш;

— маиший хизмат корхоналарининг турли хизматлари учун ҳақ тўлаш;

— темир йўл ва ҳаво транспортларига билетлар олиш имкониятини беради.

Ҳисоб-китоб чеки ва чек дафтарчаси билан мол харид қилинаётганда паспорт ҳам кўрсатилади.

ЖАМҒАРМА БАНКИ.

«ВОСТОК» БАНКИ

Бу — халқ истеъмоли моллари, нефть маҳсулотлари, озиқ-овқат маҳсулотларини келтириш, ишлаб чиқариш фаолияти учун имтиёзли қарзлар бериш;

бутун жараёнлар компьютерлашган базада 8.00 дан 18.00 гача мунтазам ишловчи сифатли бухгалтерлик хизмати кўрсатиш;

— молиявий, ҳуқуқий, брокерлик маслаҳатлари ва мижозларга доимий кўмаклашиш;

— мижозлар учун қўшимча қулай хизматлар (факс, телетайп, телекс, компьютер ва бошқалар) демакдир.

БИЗ ДОИМО СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДАМИЗ!

ТАБИИЙ УСУЛДА ЎСИМЛИК ЁҒИНИ ОЛИШНИ ИСТАСАНГИЗ

Контейнердаги ёғ заводи хом ашёни жойларда қайта ишлаш имконини беради.

Соатига 100 кг ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган «КР 12.1—W90/1» типидаги прессловчи агрегат асосидаги кичик қувватли кўчма қурилма бир қатор ёғли ўсимликларни қайта ишлаш имконини беради.

Бутун комплект 20 футли стандарт контейнерга жойлашади ва қисқа вақт ичида бошқа жойга кўчирилиши мумкин. Бу ёғ заводи кичик ишлаб чиқариш корхоналари учун қулайдир ҳамда юқори унумдорлиги, ишончлилиги билан фарқ қилади. Ёғ ишлаб чиқариш учун SKET фирмасининг синовдан ўтган ускуналари қўлланади.

Бу заводни сотиб олиш истагида бўлганлар қуйидаги манзилга мурожаат қилишлари мумкин:

Тошкент шаҳри, Абдулла Қодирий кўчаси, 36.
Телефон: 34-75-83.

«КОН-М» ҳудудий универсал Кимё биржаси

ТУГАТИЛДИ.

Барча даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 23.

TEKNESIS = INFO фирмаси

Тошкентдаги омборхоналардан таклиф этади:

Компьютерлар Телефонлар
Телефакслар Стриммерлар
Лазерли принтерлар
Кичик хисоблаш тармоқлари
Ксероксплар Сканерлар
Дискетлар Модемлар
Банкнотларни хисоблаш аппаратлари

Техник хизмат кўрсатишга кафолати берилади

Тошкент, Улуғ Ипак Йўли хиёбони, 63
67-25-57, 67-85-86 FAX (371-2)-54-99-83

Ўзбекистон Республикаси Уй-жой-коммунал хўжалиги вазирлигининг ҳайъати ва Маҳаллий саноат ва коммунал-маиший корхоналар ишчиларининг касаба уюшмаси Марказқўмининг Раёсати хизмат кўрсатиш соҳасининг хизмат кўрсатган ходими, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси, республиканинг энг кекса коммуналчиларидан бири, Бахмал район уй-жой-коммунал хўжалигининг бошлиғи

Мустафоқул НОРМУРОДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг туғишганлари ва яқинларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Давлат кинокомпанияси ва Республика кинематографчилар уюшмаси кинорежиссёр, Ўзбекистон кинематографчилар уюшмасининг аъзоси

Акмал Аҳрорович АКБАРХЎЖАЕВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор этади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 19-уй.

● Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.00. № Г— 527 Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12